

Máxima Medisch Centrum onderzoek in andere tijdschriften

Deze rubriek is samengesteld uit artikelen die aan de redactie zijn toegezonden door medewerkers van Máxima Medisch Centrum. Deze artikelen verschenen in andere tijdschriften dan Medisch Journaal. De redactie behoudt zich het recht voor om per artikel steeds een kleine samenvatting van de inhoud te vermelden. Onderstaand overzicht betreft artikelen verschenen in de eerste helft van 2002.

Diffusion-weighted MRI in cerebral hemorrhagic-ischemic infarcts of the neonate

Buijs J, Derksen OS, Pul C van, Roos FG

Proc Int Soc Magn Reson Med 2002; 10: 237.

Diffusie-gewogen MRI geeft informatie over de vrije beweging van watermoleculen in weefsel. Deze vrije beweging wordt bepaald door de weefselstructuur en de Apparent Diffusion Coefficient (ADC) is een kwantitatieve maat voor deze diffusie. Bij een infarct wijzigt de weefselstructuur door veranderingen in het intracellulaire en/of extracellulaire compartiment. Daarnaast kan bloed, afhankelijk van de biochemische vorm, een variabele invloed hebben op de ADC meting. Twaalf pasgeborenen met een hemorragisch-ischemisch infarct of een ischemisch infarct van de hersenen, veroorzaakt door asfyxie of een sepsis, werden onderzocht. De diffusie in het infarct werd vergeleken met de diffusie in het contralaterale normale weefsel van de patiënt en met normaalwaarden van 4 gezonde pasgeborenen.

De ADC in het ischemisch infarct was $-44,7\%$ ten opzichte van het contralaterale weefsel en $-59,1\%$ ten opzichte van de gezonde pasgeborene. Voor het hemorragisch-ischemisch infarct waren deze waarden $-44,8\%$ en $-55,3\%$.

De ADC van het infarct was significant verlaagd t.o.v. het contralaterale normale hersenweefsel van de patiënt en t.o.v. de gezonde pasgeborene. Deze verlaging is waarschijnlijk het gevolg van cellulair oedeem. Een effect van bloed op de ADC meting kon niet aangetoond worden. Daarnaast bleek de ADC bij de gezonde pasgeborene wat hoger te zijn dan in het normale contralaterale weefsel van de patiënt, de groep is echter nog te klein om hierover een duidelijke uitspraak te doen.

A new method for measuring oxidative stress in claudicants during strenuous exercise using free radical derivatives of antipyrine as indicators, a pilot study

Coolen SAJ, Wijnen MHWA, Reijenga JC, Vader HL, Roumen RMH, Huf FA

Ann Clin Lab Sci 2002; 32: 181-187.

In deze studie bepalen de auteurs met behulp van verschillende indicatoren de mate van oxidatieve stress bij claudicatio intermittens patiënten, die onderworpen worden aan gestandaardiseerde (loop) inspanning. Als indicatoren voor oxidatieve stress wordt para-hydroxyantipyrine en ortho-hydroxyantipyrine in plasma bepaald met behulp van HPLC-tandem-MS. Ook de concentratie malondialdehyde werd bepaald. De enkel/arm bloeddruk index werd als maat voor de ernst van de claudicatio intermittens gebruikt, de lactaatconcentratie als indicator voor de mate van ischemie. De malondialdehydeconcentratie veranderde door de inspanning niet statistisch significant. Zowel tijdens de ischemische periode als tijdens de reperfusie nam de concentratie van de vrije-radiacaal derivaten van antipyrine significant toe. Ortho-hydroxyantipyrine blijkt de meest specifieke marker voor in-vivo oxidatieve stress.

Verscheen ook in Medisch Journaal 2000; 29: 71 – 73.

Roken en diabetes: een ongewenst koppel

Chatrou M

Eerste Associatie van Diabetesverpleegkundigen 2002; 17: 92-94.

Het artikel beschrijft het proces van gedragsverandering bij stoppen met roken en de rol van de diabetesverpleegkundige daarin. Gebruik wordt gemaakt van het model van gedragsverandering van Prochaska en DiClemente: het 'stages of change' model. In de verschillende fasen van stoppen met roken (van niet willen stoppen, via voorbereiden, en actie ondernemen tot daadwerkelijk stoppen en eventueel terugvallen) zijn andere interventies nodig.

Identification of novel fusion partners of ALK, the anaplastic lymphoma kinase, in anaplastic large-cell lymphoma and inflammatory myofibroblastic tumor

Cools J, Wlodarska I, Somers R, Mentens N, Pedeutour F, Maes B, De Wolff-Peeters C, Pauwels P, Hagemeijer A, Marynen P

Genes Chromosomes Cancer 2002; 34: 354-362.

ALK positieve anaplastische grootcellige lymfomen (ALCL) vormen een subtype van lymfomen binnen de heterogene groep van T/null-ALCL. Men spreekt nu zelfs van de ALKomas. De meeste weten dat de meerderheid van dergelijke tumoren gekarakteriseerd worden door een $t(2;5)(p23;q35)$, resulterend in de vorming van het NPM-ALK fusieproteïne. Echter, 10 tot 20% van de ALKomas vertonen andere ALK fusies, waaronder ook TMP3-ALK en TMP4-ALK. Merkwaardig genoeg vinden we deze twee varianten ook terug bij een weke weefsel tumor, de 'inflammatory myofibroblastic tumor' (IMT). Onze studie spitste zich toe op het ontrafelen van de moleculaire structuur van een IMT en twee ALKomas. Daarbij vonden we naast een reeds beschreven variant (CLTC-ALK) twee nieuwe fusie partners voor ALK, nl. enerzijds ALO17. Dit gen, met onbekende functie, zagen we in een ALKoma met $(2;17)(p23;q25)$. Anderzijds ontdekten we in onze IMT een $t(2;11;2)(p23;p15;q31)$, waarbij ALK werd gekoppeld aan CARS, dat codeert voor een cysteinyl-tRNA synthetase. We toonden dus dat ALK verschillende fusiepartners kan hebben. Uiteindelijk geven deze fusies als gemeenschappelijk kenmerk een homodimerisatie. Verder onderzoek zal moeten uitmaken of de verschillende fusiepartners het biologisch gedrag en de respons op therapie beïnvloeden.

Complex genetic alterations in gastrointestinal stromal tumors with autonomic nerve differentiation

Debiec-Rychter M, Pauwels P, Lasota J, Franke S, De Vos R, De Wever I, Hagemeijer A, Sciort R.

Mod Pathol 2002; 15: 692-608.

Gastro-intestinale stromale tumoren (GIST) staan in het middelpunt van de belangstelling, doordat we sinds 2001 de beschikking hebben over een therapie bij gemetastaseerde aandoening (ST1-S71, Gleevec). Mogelijk zullen we dit middel

ook binnenkort gaan gebruiken bij die patiënten die een hoog risico hebben op het ontwikkelen van metastasen. Helaas laat het routine morfologisch onderzoek nogal eens niet toe te voorspellen bij wie zich metastasen zullen ontwikkelen. Er bestaat een subtype van GIST, namelijk 'gastro-intestinal auto-nomische nerve tumors' (GANT) waarvan we vermoeden dat ze behoren tot de agressieve vorm van GIST. Het betrof een kleine, 2 cm grote duodenale tumor, die dodelijk afliep voor een 30-jarige patiënte, ondanks het feit dat de tumor volgens klassieke criteria als 'goedaardig' moest worden beschouwd. Het probleem bij deze GANT is dat de diagnose enkel door middel van elektronenmicroscopie kan worden gesteld. We vermelden vijf goed gedocumenteerde gevallen. Cytogenetisch bleken deze gevallen complexere afwijkingen te vertonen dan de doorsnee GIST. Deze complexe(re) afwijkingen vertalen zich meestal in een biologisch agressiever verloop. Bovendien vonden we frequent een verlies van chr. 22q13. Dit opent een nieuwe weg om dit soort tumoren te diagnostiseren. Het blijft voor de patiënt en voor de onderzoeker van wezenlijk belang, dat dergelijke tumoren vers aangeleverd worden!

Assessment of functional ability in younger and older patients with ankylosing spondylitis: performance of the Bath Ankylosing Spondylitis Functional Index

Falkenbach A, Franke A, Tubergen A van, Linden S van der

Am J Phys Med Rehab 2002; 81:416-20.

Om de mate van functioneren te meten wordt bij de ziekte van Bechterew vaak gebruik gemaakt van de Bath Ankylosing Spondylitis Functional Index (BASFI) vragenlijst. In deze studie is nagegaan of deze vragenlijst ook toepasbaar is in oudere Bechterewpatiënten en of er verschillen in scores tussen ouderen en jongeren bestaan. Op elk onderdeel van de BASFI bleken ouderen hogere scores te hebben. Dit kwam overeen met andere afgenomen vragenlijsten. De interne consistentie was hoog in zowel de jongeren- als de ouderengroep. Uit deze studie kan geconcludeerd worden dat, hoewel er verschillen in de hoogte van scores tussen jongeren en ouderen bestaan, de BASFI zonder verlies van eigenschappen ook bij ouderen toegepast kan worden.

Combined thoracic and abdominal lymphangioma in an adult

Fauquenot-Nollen AM, Plaisier ML, Tjon A Tham RT

JBR-BTR 2002; 85:130-131.

In dit case report wordt een beschrijving gegeven van lymfangiomatosis aan de hand van een zeldzaam voorkomende combinatie van abdominaal en intrathoracal lymfangioom.

Chirurgie en ¹³¹I-nabehandeling bij patiënten met gedifferentieerde schildklierkanker in Zuidoost-Nederland, 1983-1996, vergeleken met de consensusrichtlijnen uit 1987

Kuijpers JLP, Hoekstra OS, Hamming JF, Haak HR, Ribot JG en Coebergh JWW

Ned Tijdschr Geneesk 2002; 146: 473-477.

De auteurs evalueren de behandeling van patiënten met gedifferentieerde (papillair of folliculair) schildklierkanker behandeld in algemene ziekenhuizen in Zuidoost-Nederland in de periode 1983-1996, in relatie tot consensusrichtlijnen uit 1987. Van alle 236 patiënten met gedifferentieerde schildklierkanker in de periode 1 januari 1983 - 31 december 1996 werden bij de kankerregistratie van het Integraal Kankercentrum Zuid (IKZ), Eindhoven, gegevens opgevraagd over de histologie, het TNM-stadium en de behandeling (ziekenhuis, behandelaar, type operatie, verwijzing voor ¹³¹I-nabehandeling). De behandeling werd vergeleken met de consensusrichtlijnen uit 1987. Van 219 patiënten (137 met papillair, 82 met folliculair schildklierkarcinoom) werden de gegevens bestudeerd; de 17 overige bleken verwezen te zijn van buiten de regio. In alle ziekenhui-

zen in de regio werden patiënten behandeld; het aantal specialisten per ziekenhuis dat zich met schildklierkanker bezighield was beperkt. Van de patiënten onderging 79% een (bijna-) totale thyroïdectomie, waarvan de helft in 2 tempi en in 12% gecombineerd met een halslymfklierdissectie. De chirurgische behandeling was meestal conform de consensusrichtlijnen: 65-100% van de gevallen per ziekenhuis. Het aantal patiënten doorverwezen voor ¹³¹I varieerde van 17 tot 90%; doorverwijzing vond vooral plaats bij aangetoonde metastasering en/of bij grotere tumoren. Van de 24 patiënten met een klein niet-gemetastaseerd papillair schildklierkarcinoom werd 79% niet verwezen voor ¹³¹I-behandeling.

Er wordt geconcludeerd dat het in de consensusrichtlijnen vervatte beleid bekend was en leek geaccepteerd wat betreft de chirurgische behandeling, maar dat het verschillend werd geïnterpreteerd voor ¹³¹I-nabehandeling. Het lijkt zinvol de richtlijnen opnieuw te beoordelen.

Diagnose in beeld: Een man met een bloedende huidwoekering

Hayer GF, Scheltinga MRM

Ned Tijdschr Geneesk 2002; 146: 1227.

Een jongeman presenteerde zich poliklinisch met een gemakkelijk bloedende en leegdrukbaar zwelling op de thorax. De diagnose 'granuloma teleangiectaticum' werd na inspectie en aanvullend lichamenlijk onderzoek vermoed en histologisch bevestigd. Dit 'capillaire hemangioom' is een benigne vaatproliferatie van huid of slijmvliezen en ontstaat meestal na een minimaal trauma.

Epilepsie bij kinderen

Leyten CCM, Hugtenburg JG, Bok LA en Schobben AFAM

Pharmaceutisch Weekblad. 2002;23(137):844-848.

De meest praktische classificatie voor epilepsie op kinderleeftijd, is een syndromale indeling op basis van de leeftijd van ontstaan. Het vaststellen van het epilepsiesyndroom en het type aanval is erg belangrijk voor de keuze van het juiste anti-epilepticum. De kliniek en de behandeling van de meest voorkomende syndromen wordt besproken. De klassieke anti-epileptica zijn effectief in circa 75% van de kinderen. De plaats van de klassieke en nieuwe anti-epileptica wordt per syndroom besproken. De nieuwe anti-epileptica, zoals lamotrigine en topiramaat, kunnen zeer waardevol zijn in de behandeling van therapieresistente epilepsie bij kinderen; deze behandeling dient vooralsnog voorbehouden te zijn aan kinderartsen en/of neurologen met belangstelling voor de kinderneurologie.

Exclusion and diagnosis of deep vein thrombosis by sequential noninvasive tools

Michiels JJ, Kasbergen H, Oudega R, Graaf F van der, Maeseneer M De, Plaken M van der, Schroyens W

Int Angiol 2002; 21: 9-19.

Flebografie is de referentiemethode voor de diagnose van diepe veneuze trombose (DVT), maar is door de invasieve aard en de bijwerkingen veelal vervangen door compressie echografie (CUS: compression ultra sonography). In grote prospectieve studies is aangetoond dat bij 16 tot 28% van de poliklinische patiënten die verdacht worden van DVT m.b.v. CUS DVT kan worden aangetoond. CUS heeft een hoge positief voorspellende waarde van meer dan 98% voor proximale DVT, maar mist dikwijls de kuitvene trombosen. Omdat de negatief voorspellende waarde circa 97% is en kuitvene trombosen frequent worden gemist m.b.v. CUS, wordt aanbevolen 7 dagen na een eerste negatieve CUS de CUS te herhalen.

Seriële CUS is echter duur en de diagnose van DVT kan vereenvoudigd en verbeterd worden door gebruik te maken van de D-dimeer bepaling in combinatie met een gestandaardiseerde klinische score. Het veilig uitsluiten van een DVT m.b.v. een snelle gevoelige D-dimeertest in combinatie met een klinische

score en /of CUS vereist een negatief voorspellende waarde van > 99%. De negatief voorspellende waarde voor DVT wordt bepaald door de gevoeligheid van een snelle D-dimeertest en de prevalentie van DVT bij patiënten die verdacht worden van een DVT. De prevalentie van DVT bij patiënten met een lage, matige en hoge klinische score varieert sterk van 3-20%, 15-30% en > 70% respectievelijk. De combinatie van een lage klinische score (prevalentie DVT 3-5%) en een negatieve snelle ELISA D-dimeertest heeft een zeer hoge negatief voorspellende waarde van > 99% om DVT uit te sluiten zonder het gebruik van CUS. Op basis van de combinatie van een negatieve CUS en een negatieve ELISA D-dimeertest kan veilig een DVT worden uitgesloten ongeacht de klinische score. De combinatie van een negatieve CUS, een lage klinische score en een positieve ELISA D-dimeertest, maar < 1000ng/ml excludeert een DVT met een negatief voorspellende waarde van > 99%, zonder dat de CUS moet worden herhaald. Patiënten met een negatieve CUS, maar een positieve ELISA D-dimeertest en een matige of hoge klinische score lopen nog een risico op DVT van 3-5% en 20-30% respectievelijk en komen dus in aanmerking voor seriële CUS. De snelle ELISA D-dimeertest gevolgd door op klinische score gebaseerde enkelvoudige of seriële CUS is de meest kosten effectieve strategie.

Ionic mass balance and blood volume preservation during a high, standard and individualized dialysate sodium concentration

Moret K, Hassell D, Kooman JP, Sande FM van der, Gerlag PGG, Wall Bake AWL van den, Bogaart J van der, Leunissen KML

Nephrol Dial Transplant 2002; 17:1-7.

Bloeddruk daling tijdens dialyse is een veel voorkomende bijwerking van de behandeling. Om een betere bloeddrukstabiliteit tijdens dialyse te bereiken past men vaak een hogere natriumconcentratie van het badwater toe. Er is echter nauwelijks onderzoek gedaan naar de effecten van de badwater-natriumconcentratie op de massabalans van natrium tijdens de dialysebehandeling. Evenmin zijn de effecten van de serum natriumconcentratie, die tussen dialyse patiënten nogal varieert, op de natriummassa balans bestudeerd. In dit onderzoek maten wij de massabalans van natrium met behulp van on-line geleidbaarheidsmetingen tijdens dialyse bij 13 hemodialysepatiënten. Hierbij vergeleken we behandelingen met een hoge badwater-natriumconcentratie (144 mmol/l), een lagere concentratie (140 mmol/l) en een geïndividualiseerde concentratie, equivalent aan de plasmageleidbaarheid van de betreffende patiënt voor de dialyse.

Een hogere badwater-natriumconcentratie leidt tot aanzienlijk geringere natriumverwijdering tijdens dialyse in vergelijking met dialyse met lagere badwater-natriumconcentratie. Bij patiënten met een lage serum natriumconcentratie voor dialyse kan influx van natrium uit het badwater plaatsvinden. Individualiseren van de badwater-natriumconcentratie leidt bij deze patiënten tot betere natriumverwijdering tijdens dialyse.

Casuïstiek, pilomatrixoma (calcifying epithelioma) volgens Malherbe, dunne naald cytologie

Phan H van, Toren J van, Scheltinga MRM, Pauwels RP

Histotechniek/Cyto-visie 2002; 10: 19-22.

Een pilomatrixoma is een benigne tumor waarbij het cytologisch celbeeld moeilijk te onderscheiden kan zijn van andere afwijkingen. De diagnose moet altijd worden overwogen bij langzaam groeiende huidtumoren in het hoofd-/halsgebied, zeker bij een jongvolwassene. Zij ontstaan uit voorlopers van de haarcellen. Niet zelden komen verkalkingen voor waardoor zij als steenharde tumoren kunnen worden gepalpeerd. De prognose na excisie is goed. De diagnose kan cytologisch worden vermoed door de aanwezigheid van kernloze cellen ('schimmen'), vreemdlichaamreuscellen, en verkalkingen.

Toegenomen heptosplanchnische ontstekingsreactie voorspelt het optreden van multiple organ failure na electieve hoog-risico chirurgie

Poeze M, Ramsay G, Buurman WA, Greve JW, Dentener M, Takala J

Shock 2002;17: 451-458.

In deze studie werd de relatie tussen de productie en opname in het heptosplanchnische gebied van ontstekingsmediatoren, de heptosplanchnische perfusie en de prognose van hoogrisico chirurgische patiënten geëvalueerd. De hypothese in deze studie was dat regionale productie van ontstekingsfactoren de ontwikkeling van orgaanfalen vooraf gaat. In deze studie werden hoogrisico chirurgische patiënten geanalyseerd, die een grote abdominale ingreep ondergingen. De patiënten werden verdeeld in een subgroep, die post-operatief leverdysfunctie (HD+) ontwikkelden en in een subgroep zonder orgaanfunctie (HD-). Plasma concentraties van de ontstekingsfactoren IL-6, IL-8, s-E-selectin, s-ICAM-1 en de TNF-receptoren 55 en 75 werden uit het vena hepatica en arterieel bloed bepaald. De flux van de ontstekingsfactoren in het heptosplanchnische gebied werd berekend door het verschil van vena hepatica minus arteriële concentraties van de ontstekingsfactoren te vermenigvuldigen met de flow in het heptosplanchnische gebied. Systemische (thermodilutie methode) en totale heptosplanchnische perfusie (middels indocyanine green (ICG)-dilutie methode en intramucosale pHi (middels maagtonometrie) werden pre-operatief, en 4, 24 en 36 uur na de operatie bepaald.

Van de 26 geïncludeerde patiënten ontwikkelden er 6 post-operatief leverdysfunctie (mediaan 6 dagen). Bij de patiënten met leverdysfunctie was het percentage sepsisgerelateerde overledenen en beademingsdagen significant hoger. Een toegenomen heptosplanchnische productie van IL-8, s-TNF-receptoren 55 en 75 werd gevonden in de HD+ patiënten ($p=0.04$, $p=0.02$, $p=0.02$, respectievelijk). Verder was de opname van s-ICAM-1 significant hoger in deze subgroep. Bovendien was de totale heptosplanchnische perfusie significant hoger met een significant lagere pHi in de HD+ subgroep, terwijl er geen verschil was te vinden in de systemische hemodynamiek.

Concluderend blijkt de ontwikkeling van post-operatieve orgaanfunctie vooraf gegaan te worden door een toegenomen inflammatoire respons in het heptosplanchnische gebied. Bovendien gaat dit gepaard met een toegenomen totale perfusie in dit gebied en een verslechterde mucosale oxygenatie.

Inflammatory responsive in the acute phase of deep vein thrombosis

Roumen-Klappe EM, Heijer M den, Uum SH van, Ven-Jongekrijg J van der, Graaf F van der, Wollersheim H

J Vasc Surg 2002; 35: 701-706.

Diepe veneuze trombose (DVT) is een multifactoriële ziekte. Onlangs werd gesuggereerd dat ontsteking een risicofactor is voor het ontwikkelen van DVT. De vraag is of ontsteking een oorzaak is of meer een resultaat van het trombotische proces. Wij bestudeerden de ontstekingsrespons tijdens de acute fase van DVT m.b.v. interleukine 6, interleukine 8 en C-reactief proteïne (CRP) als markers van ontstekingsprocessen. Plasma concentraties werden gemeten op de dag van opname in 40 patiënten met een acute DVT aangetoond d.m.v. flebografie en in 33 patiënten met een klinische verdenking op DVT, maar met een negatief flebogram (controles). In patiënten met DVT werden de ontstekingsmarkers eveneens gemeten op 5 opvolgende dagen na opname.

Onze resultaten laten zien dat tijdens DVT een ontstekingsrespons optreedt met de hoogste concentraties van de ontstekingsparameters op de dag van opname en een afname gedurende de daaropvolgende dagen. Deze ontstekingsrespons ondersteunt de hypothese dat verhoogde concentraties van ontstekingsmarkers veeleer een oorzaak dan een gevolg zijn van veneuze trombose.

Het achtergebleven chirurgische gaas

Scheltinga MRM, Roumen RMH

Ned Tijdschr Geneeskunde 2002; 146: 687-688.

Naar aanleiding van een recent verschenen klinische les in het NTVG over het risico op achtergebleven chirurgische gazen worden twee leerzame casus uit het Sint Joseph Ziekenhuis beschreven. Bij de eerste patiënt werd de diagnose op basis van de aanwezigheid van 'dubbelbrekend materiaal' vooraf vermoed. In een tweede geval heeft literatuuronderzoek aangetoond dat dit het 'oudste opgedolven achtergebleven gaas' blijkt: 47 jaar na dato blijkt een buikgaas alsnog tot ernstige complicaties aanleiding te kunnen geven! Bij een niet nader te classificeren zwelling in de nabijheid van een oud operatiegebied moet de diagnose achtergebleven gaas ('gossypiboma') altijd overwogen worden.

Use of a numerical rating scale as an answer modality in ankylosing spondylitis-specific questionnaires

Tubergen A van, Debats I, Ryser L, Londoño J, Burgos-Vargas R, Cardiel MH, Landewé R, Stucki G, van der Heijde D

Arthritis Rheum 2002; 47:242-248.

Om antwoorden te verkrijgen bij vragenlijsten kunnen diverse schalen worden gebruikt: "visual analog scale" (VAS), Likert scale en de "numerical rating scale" (NRS). Omdat sommige patiënten moeite hebben met de VAS en de Likert scale, gaat in de literatuur soms de voorkeur uit naar een NRS. In deze studie worden drie veelvuldig gebruikte vragenlijsten bij Bechterewonderzoek, om de mate van ziekteactiviteit en functioneren te meten en die gescoord worden op een VAS of Likert scale, ook onderzocht op een NRS. Er werd een grote variatie in scores op de oorspronkelijke antwoordschalen in vergelijking tot de NRS gevonden bij de *individuele* vragen van de drie vragenlijsten, hoewel de *totalscores* betere overeenstemming lieten zien. Matig tot goede betrouwbaarheid en gevoeligheid voor verandering werden gevonden voor de totaalscores van de vragenlijsten, waarbij er nauwelijks verschillen waren tussen de oorspronkelijke antwoordschalen en de NRS. Hieruit kan worden geconcludeerd dat de antwoordschalen van de drie vragenlijsten door de NRS vervangen kunnen worden, die makkelijker te beantwoorden en te scoren is en dezelfde onderscheidende eigenschappen bezit als de oorspronkelijke antwoordschalen.

Assessment of fatigue in patients with ankylosing spondylitis: a psychometric analysis

Tubergen A van, Coenen J, Landewé R, Spoorenberg A, Chorus A, Boonen A, Linden S van der, Heijde D van der

Arthritis Rheum 2002; 47: 8-16

Moeheid is een belangrijk symptoom bij de ziekte van Bechterew. In deze studie is de waarde van een enkele vraag over moeheid alsmede een multidimensionele vragenlijst over moeheid (MFI) bij de ziekte van Bechterew onderzocht. Ook is gekeken naar factoren die gerelateerd zijn aan moeheid en naar de invloed van moeheid op kwaliteit van leven bij Bechterew. Zowel de enkele vraag over moeheid als de MFI lieten matig tot goede betrouwbaarheid en gevoeligheid voor verandering zien. Moeheid was met name gerelateerd aan de mate van ziekteactiviteit, functioneren, algemeen welbevinden, mentale gezondheidsstatus en in mindere mate leeftijd. Moeheid bleek kwaliteit van leven negatief te beïnvloeden en verschillende aspecten van moeheid hadden een invloed op verschillende deelgebieden van kwaliteit van leven. Uit deze studie kan geconcludeerd worden dat moeheid zowel met een enkele vraag, alsook met de multidimensionele MFI gemeten kan worden. Echter, wanneer meer inzicht in de verschillende aspecten van moeheid gewenst is, geniet de MFI de voorkeur.

A brief history of spa therapy

Tubergen A van, Linden S van der

Ann Rheum Dis 2002; 61: 273-275.

In dit artikel wordt in het kort de geschiedenis van het kuren beschreven. Al sinds de oudheid worden kuurbehandelingen toegepast bij reumatische aandoeningen. Door de eeuwen heen is het gebruik ervan -en geloof erin- zeer wisselend geweest. De (medische) wereld is er erg enthousiast over geweest, maar ook extreem kritisch en heeft het als heilzaam, maar ook als schadelijk beschouwd. Vandaag de dag krijgt de kuurbehandeling weer nieuwe belangstelling van vele medische specialisten -maar ook van gezondheidstoeristen- en wordt het baden vaak gecombineerd met andere behandelingen zoals intensieve oefentherapie, massages of modderpakkingen.

A multiantioxidant supplementation reduces damage from ischaemia reperfusion in patients after lower torso ischaemia. A randomised trial

Wijnen MH, Roumen RM, Vader HL, Goris RJ

Eur J Vasc Endovasc Surg. 2002; 23: 486-490.

In deze studie doen de onderzoekers verslag van een gerandomiseerde studie waarbij een cocktail van antioxidanten gebruikt is bij patiënten die geopereerd werden voor een electief infrarenaal aneurysma aortae abdominalis. Onderzocht werd het effect van deze multiantioxidant suppletie op de activatie en sekwestratie van leukocyten en de begeleidende spierschade, ontstaan door de onderlichaamsischemie. Twintig patiënten kregen de antioxidantencocktail en tweeëntwintig fungeerden als controlegroep. Onderzocht werden het totaal aantal leukocyten, serum creatine kinase, ASAT lactaat en lipofuscine. In de met multiantioxidanten voorbehandelde groep bleven de leukocyten na ischemie en reperfusie significant hoger in de circulatie aantoonbaar dan in de controlegroep. Creatine kinase, ASAT en lipofuscinespiegels waren significant lager na reperfusie in deze met antioxidanten behandelde patiëntengroep. De gegevens van deze studie tonen dat het mogelijk is na ischemie van het onderlichaam bij aneurysmachirurgie een reductie in oxidatieve stress te bewerkstelligen, zich uitend in een verlaging van de spierschade en een vermindering van de leukocytensekwestratie.

Verscheen ook in Medisch Journaal 2001; 30: 136 – 139.

Fluorescence in situ hybridization study of chromosome 7 aberrations in hepatosplenic T-cell lymphoma: isochromosome 7q as a common abnormality accumulating in forms with features of cytologic progression

Wlodarska I, Martin-Garcia N, Achten R, De Wolf-Peeters C, Pauwels P, Tulliez M, de Mascarel A, Briere J, Patey M, Hagemeyer A, Gaulard P

Genes Chromosomes Cancer 2002; 33: 243-251.

Het hepatosplenisch gamma delta T-cel lymfoma is een agressief subtype van T-cel lymfomen dat zeer zeldzaam voorkomt. Er werd in de literatuur gewag gemaakt over isochromosoom 7q [i(7)q(10)] maar de juiste incidentie van deze afwijking en de betekenis was onduidelijk. We onderzochten 12 dergelijke gevallen, waarbij we door middel van FISH chromosoom 7 konden bestuderen. Daaruit bleek dat i(7)(q10) inderdaad karakteristiek is voor deze tumor. Bovendien konden we aantonen dat in die gevallen waar het cytologisch detail van de tumor op progressie duidde, er ook een verhoogd aantal 7q signalen aanwezig waren.